

Porovnání výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb

Klára Tomešová

Bakalářská práce
2016

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára Tomešová**
Osobní číslo: **A13073**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Porovnání výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb**

Téma anglicky: **A Comparison of Vocational Defense Training for Private and State Sector Services**

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte se s výcvikem profesní obrany z pohledu soukromých a státních služeb.
2. Rozeberte právní problematiku.
3. Vyspecifikujte hrozby pro vybrané pozice.
4. Analyzujte výcvik u vybraných soukromých a státních složek.
5. Porovnejte tento výcvik a najděte hlavní pozitiva a negativa.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. MACEK, Pavel. Bezpečnostní služby. Vyd. 1. Praha: Police history, 2001, 196 s. ISBN 80-86477-03-7.
2. ČERMÁK, Milan. Bezpečnostní příprava. Vyd. 1. Praha: Armex, 2012, 298 s. ISBN 978-80-87451-20-5.
3. STRAUS, Jiří a Martin KLOUBEK. Kriminalistická odorologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 184 s. ISBN 978-80-7380-238-7.
4. MACEK, Pavel. Pořádková činnost policie: (zvláštní část). Vyd. 1. Praha: Police history, 2003, 165 s. ISBN 80-86477-16-9.
5. LUKÁŠ, Luděk. Bezpečnostní technologie, systémy a management II: teorie a praxe ochrany majetku a fyzické bezpečnosti. 1. Zlín: VerBuM, 2012. ISBN 978-80-87500-19-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Dora Lapková

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

23. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2016

Ve Zlíně dne 16. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 30.5.2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb. Teoretická část se zabývá právní problematikou pracovníků bezpečnostních služeb. Dále se podrobně zaobírá rozbohem pozic u bezpečnostních služeb, jejich nároky na výcvik, hrozby, které hrozí zaměstnancům při výkonu práce a nakonec popisuje výzbroj a výstroj profesní obrany jako takové. V praktické části je provedena analýza formou pohovoru a dotazníku se zástupci bezpečnostních služeb. Cílem práce je porovnání soukromých a státních bezpečnostních služeb z hlediska výcviku. Komparace výcviku ukáže negativa a pozitiva u jednotlivých bezpečnostních služeb.

Klíčová slova: výcvik profesní obrany, hrozby, výzbroj a výstroj, obranné prostředky, soukromá bezpečnostní služba, státní bezpečnostní služba

ABSTRACT

Bachelor thesis is focused on the professional training of defense in the private and state sector services. The theoretical part deals with legal issues of security staff. Next point of this thesis are the analysis of work positions in the security services, its requirement for training. Threats that threaten employees at work and at last describes the weapons and equipment of professional defense. In the practical part, there is analysis made by interview and questionnaire with security staff. The aim of the thesis is comparison of private and public security services based on their training methods and as a result we get positives and negatives of these training methods.

Keywords: vocational defense training, threat, equipment, security products, private security services, state sector security services

Touto cestou bych chtěla poděkovat především své vedoucí bakalářské práce slečně Ing. Doře Lapkové za trpělivost, cenné rady, kontakty na pracovníky profesní obrany a vedení správným směrem. Velice si vážím ochoty a spolupráce při tvorbě důležitých podkladů k bakalářské práci, jako byl dotazník, focení obranných prostředků a otázky ke konzultaci s výcvikáři bezpečnostních služeb.

Dále děkuji nejmenované soukromé službě ze Zlínského kraje, která mi poskytla důležité informace k výcviku.

Také bych chtěla poděkovat zástupcům Policie ČR z prvosledové hlídky, kteří ochotně zodpověděli moje otázky.

A v neposlední řadě bych chtěla velice poděkovat výcvikáři Městské policie ze Zlínského kraje, který mi poskytl veškeré informace o fyzickém i střeleckém výcviku a kurzech, které musí pracovníci státní bezpečnostní služby absolvovat.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PRÁVNÍ PROBLEMATIKA	11
1.1 SOUKROMÁ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBA	11
1.1.1 Krajn $\acute{\text{e}}$ nouze	11
1.1.2 Nutn $\acute{\text{a}}$ obrana	11
1.1.3 Zadržení osoby podezřel $\acute{\text{e}}$	12
1.1.4 Svépomoc	12
1.1.5 Držení a nošení střeľných zbran $\acute{\text{y}}$	12
1.2 STÁTNI BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBA	13
1.2.1 Zadržení osoby podezřel $\acute{\text{e}}$ u státních služeb	13
1.2.2 Činnost Policie České republiky	13
1.2.3 Zákon o obecní policii	14
2 ROZDĚLENÍ BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB	15
2.1 SOUKROMÉ SLUŽBY	15
2.2 STÁTNI SLUŽBY	16
3 HROZBY	17
3.1 AGRESE	17
3.1.1 Omamn $\acute{\text{e}}$ a psychotropní látky	17
3.1.2 Popuzení	17
3.1.3 Psychické poruchy	18
3.2 ÚTOK NOŽEM	18
3.3 ÚTOK PALNOU ZBRANÍ	18
3.4 OKLAMÁNÍ PKB	18
4 VÝZBROJ A VÝSTROJ	19
4.1 VÝZBROJ	19
4.1.1 Obušek.....	20
4.1.2 Teleskopický obušek	21
4.1.3 Kubotan	22
4.1.4 Taktické pero.....	22
4.1.5 Elektrický paralyzér	23
4.1.6 Obranný sprej	24
4.1.7 Tonfa	25
4.1.8 Taser	26
4.1.9 Krátká palná zbraň	27
4.1.10 Dlouhá palná zbraň	27
4.1.11 Štít	28
4.1.12 Kynologie	29
4.1.12.1 Služební pes	29
4.1.12.2 Pracovní pes	29
4.2 VÝSTROJ	30
4.2.1 Vysílačka	30
4.2.2 Svítlna	30
4.2.3 Pouta.....	30

4.2.4	Taktická vesta.....	31
4.2.5	Taktické rukavice	32
4.2.6	Balistická vesta.....	32
II PRAKTICKÁ ČÁST		33
5	ANALÝZA VÝCVIKU BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB	34
5.1	ANALÝZA VÝCVIKU SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	34
5.2	ANALÝZA VÝCVIKU STÁTNÍ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	35
6	DOTAZNÍK PROBLEMATIKY BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB.....	39
6.1	STATISTIKA SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	39
6.2	STATISTIKA STÁTNÍ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY	39
7	KOMPARACE VÝCVIKU BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB	43
7.1	POZITIVA A NEGATIVA.....	45
7.1.1	Pozitiva a negativa soukromé bezpečnostní služby	45
7.1.2	Pozitiva a negativa státní bezpečnostní služby	46
ZÁVĚR		47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		48
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		49
SEZNAM OBRÁZKŮ		50
SEZNAM GRAFŮ		51
SEZNAM TABULEK.....		52
SEZNAM PŘÍLOH.....		53

ÚVOD

V současné celosvětové bezpečnostní situaci vzniklo a stále přibývá nespočetné množství násilných a trestních činů a to má za následek i nárůst počtu nových pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti (dále jen PKB). Primárně se PKB stará o obranu chráněných zájmů. Pokud nastane krajní situace nebo mimořádná událost, tak jsou pracovníci státní bezpečnostní služby schopni rychlé koordinované pomoci lidem v nouzi. Bezpečnostní služby k výkonu svého povolání potřebují speciální výcvik, který jim napomáhá získat fyzickou a psychickou sílu. Výcvik by měl být přiměřený k dané pozici a musí zdokonalovat znalosti zaměstnanců bezpečnostních služeb. Pomocí výcviku by se měli pracovníci seznámit i se základní manipulací s výstrojí a výzbrojí, které používají k výkonu své práce.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. První kapitola teoretické části se soustředí na právní problematiku soukromé a státní služby. Především se bude věnovat rozdílům mezi krajní nouzí a nutnou obranou. Dále u bezpečnostní služby je důležité znát postup při zadržení osoby podezřelé. Druhá kapitola se bude zabývat rozdělením soukromé a státní bezpečnostní služby na jednotlivé pozice. Příslušné pozice patří do jiné výcvikové skupiny a jsou na ně kladeny jiné požadavky na výcvik. Třetí kapitola je zaměřena na hrozby, které přímo ohrožují pracovníky bezpečnostní služby. Čtvrtá a poslední kapitola teoretické části se bude zabírat výzbrojí a výstrojí pracovníků bezpečnostních služeb.

Praktická část je zaměřena na analýzu výcviku soukromé a státní bezpečnostní služby. Následně ze získaných informací se udělá komparace, která poukáže na nedostatky jednotlivých pozic u bezpečnostních služeb. Analýzu provedu formou pohovoru se zástupci soukromých a státních služeb, kteří mají na starost fyzický a střelecký výcvik. Správně volenými otázkami se pokusím zjistit veškeré informace o výcviku bezpečnostních služeb. Dotazníkem získám přesné umístění jednotlivých pozic bezpečnostních služeb a jejich příslušné zařazení do výcvikových skupin. Dále ze získaných informací provedu komparaci soukromé a státní služby. Nakonec uvedu jejich pozitiva a negativa, které mohou mít vážný dopad, pokud bude výcvik nedostatečný.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ PROBLEMATIKA

Pracovníci bezpečnostních složek se musí při výkonu své profese řídit právními předpisy. Stále neexistuje zákon pro soukromou službu, proto se tyto služby musí řídit ostatními zákony např. trestním zákoníkem a především musí dodržovat § 28 krajní nouzi, § 29 nutné obrany a trestním řádem § 76 o zadržení osoby podezřelé.

1.1 Soukromá bezpečnostní služba

Soukromé služby nemají žádné zákony, kterými by se mohli řídit, ale musí dodržovat níže zmíněné zákony. Pokud by při zásahu došlo k porušení těchto zákonů, dopustili by se pracovníci soukromé služby porušení právního předpisu.

1.1.1 Krajní nouze

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“ [1]

Krajní nouze je uvedena v §28 Trestního zákoníku. Nebezpečí, které spadá do krajní nouze, jsou především zapříčiněné přírodními vlivy, zvířetem nebo dětmi. Pokud se bude jednat o obranu zájmu chráněným trestním zákonem, půjde o krajní nouzi. Odvrácení následku krajní nouze, nesmí být stejně nebo vyšší, než ten který hrozil [2].

1.1.2 Nutná obrana

„(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“ [1]

Nutnou obranu upravuje §29 Trestního zákoníku. Jedná se o eliminaci útoku, který přímo hrozí nebo trvá na zájmy chráněné zákonem. Nutná obrana musí směřovat vždy proti útočníkovi a může ji praktikovat kdokoliv, kdo brání život, zdraví, svobodu, majetek a čest. Nutná obrana, může způsobit větší škodu, než ta která hrozila, ale musí být zcela zjevně přiměřená útoku [2].

1.1.3 Zadržení osoby podezřelé

„Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“ [3]

Pouze druhý odstavec při zadržení osoby podezřelé je pro soukromou bezpečnostní službu.

1.1.4 Svépomoc

„Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci.“ [11]

§14

1.1.5 Držení a nošení střelných zbraní

Držením a nošením střelných zbraní se zabývá zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu. V zákoně jsou stanovené podmínky pro nabývání vlastnictví, nošení, držení a používání zbraní nebo střeliva [4].

Příslušné orgány státní správy byly zmocněny k vydávání samostatných podzákonných právních norem, které mohou dále upravovat podle jednotlivých ustanovení zákona o střelných zbraních a střelivu. Nejdůležitější normy pro soukromou bezpečnostní službu je především norma vlády České republiky č. 338/2002 Sb., dále pak vyhláška ministerstva vnitra České republiky č. 384/2002 Sb. a nakonec vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 493/2002 Sb. Vyhláška ministerstva vnitra České republiky č. 384/2002 Sb., dále určuje požadavky na zabezpečení přechovávaných zbraní nebo střeliva. Dále se zabývá i evidencí zbraní a střeliva, provedením cvičných střelb a podnikáním v oblasti zbraní a střeliva [4].

1.2 Státní bezpečnostní služba

U státní služby, zejména u policie České republiky byl schválen předpis č. 273/2008 Sb., který pojednává o problematice policie jako takové. Zákon o obecní policii.

1.2.1 Zadržení osoby podezřelé u státních služeb

Zadržení osoby podezřelé § 76 Trestní řád, pojednává o způsobu zadržení osoby policií, dále popisuje osoby, které může policie zadržet a jak má postupovat při zadržení.

„Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li ona osoba přistižena při trestném činu anebo zastížena na útěku.“ [3]

Policejní orgán zadrženou osobu vyslechne, sepíše protokol, ve kterém označí místo, čas, osobní údaje zadržené osoby a důvod zadržení. Pokud osoba, co spáchala trestný čin, má být převzata do vazby, musí nejdříve policejní orgán předat státnímu zástupci protokol o výsledku s vyhotovením usnesení o zahájení trestního stíhání a následně podá státní zástupce návrh na vzetí pachatele do vazby. Poté do 48 hodin musí být osoba podle zákona odevzdána soudu, jinak bude propuštěna na svobodu. Osoba zadržená má právo zvolit si obhájce, může s ním hovořit bez přítomnosti další osoby a může požádat o přítomnost obhájce při výslechu. Podezřelá osoba musí být poučena o těchto právech a musí se umožnit uplatnění tohoto práva [3].

1.2.2 Činnost Policie České republiky

Předpis č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky, který se zabývá činností policie. O poutání osoby, která se dopustila trestného činu, pojednává § 25, ve kterém je určena i délka omezení pohybu osoby od okamžiku připoutání. Dále § 26 určuje, jakou osobu může policie zajistit a na jak dlouhou dobu. Jakou osobu lze vykázat z vymezeného prostoru upravují paragrafy 44 až 47. Paragrafy, které se věnují problematice o použití donucovacích prostředků a zbraní jsou § 51 až § 59 [8].

1.2.3 Zákon o obecní policii

Přepis č. 553/1991 Sb., zákona České národní rady o obecní policii, zahrnuje úvodní ustanovení § 1 až § 3, tyto paragrafy přesně definují činnost obecní policie. Požadavky na strážníka určuje § 4 a § 5, ve kterém je stanovený věk, bezúhonnost, zdravotní a odborná způsobilost. Povinnosti strážníků jsou uvedeny v § 6 až § 10, které stanoví poučení osoby o jejich právech, dále musí strážníci dbát na vážnosti, důstojnosti a cti osob i své vlastní [12].

Znění § 8 ze zákona o obecní policii:

„(1) Strážník není povinen provést zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže

- a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,*
- b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo*
- c) je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit.*

(2) Strážník neprovede zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru. “[12]

Oprávnění strážníků upravuje § 11, tento paragraf se zabývá především oprávněním požadovat vysvětlení od osob, které mohou pomoci při objasnění skutečné události a odhalení přestupku. Obecní policie je oprávněná požadovat prokázání totožnosti. Důvodem prokázání totožnosti je např. osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, dále osoba odpovídající popisu pohřešované osoby apod. Oprávnění předvedení osoby a odebrání zbraně, zákaz vstupu osobám na určitá místa, otevření bytu nebo jiných uzavřených prostor, odejmutí věci a vstupu do živnostenských provozoven upravují § 13 až § 17. Použití a rozdělení donucovacích prostředků, psa a služební zbraně se nachází v § 18 až § 21 [12].

Právní problematika pro pracovníky bezpečnostních služeb je velice důležitá, pokud se nebude dodržovat přesně stanovený postup, který je uvedený v zákoně, dopustí se hrubého přestupku. Soukromé bezpečnostní služby by měli být seznámeny s nutnou obranou a krajní nouzí. Státní bezpečnostní služba se řídí zákony o Policii České republiky, a také o obecní policii.

2 ROZDĚLENÍ BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB

Problematika výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb je zcela rozdílná. Jednotlivé pozice z hlediska výcviku u soukromých a státních bezpečnostních služeb se liší a dokonce některé pozice nepotřebují výcvik k výkonu svého povolání. Výcvik státní služby má navíc přezkoušení fyzických a střeleckých dovedností.

2.1 Soukromé služby

Soukromých bezpečnostních služeb existuje celá řada a nabízí široké množství pozic. Nejčastěji se setkáváme se strážným v obchodním centru, zásahovou jednotkou, soukromým detektivem, detektivem v obchodě, vrátným, přepravcem peněz a cenností nebo ostrahou, která hlídá kulturní akce. Každá pozice má jiné nároky na výcvik, tyto nároky si určuje sám zaměstnavatel. Pokud nový uchazeč žádá o místo u zásahové jednotky nebo u pozice přepravce peněz, musí se při pohovoru prokázat i fyzickými zdatnostmi, ale není to pravidlem u všech soukromých bezpečnostních služeb.

Tab. 1. *Výcvik soukromých služeb*

Pozice	Výcvik	Hrozby
Zásahová jednotka	Ano	Útok, aktivní střelba
Detektiv	Ne	Fyzické napadení
Přepravce peněz a cenností	Ano	Útok, střelba, oklamání
Ostraha	Ano/Ne	Agresivní útočník
Strážný	Ano/Ne	Agresivní zloději
Vrátný	Ne	Oklamání, psychické napadení

Tab. 1. nám ukazuje, zda má pozice u soukromé bezpečnostní služby výcvik. V případě možnosti Ano/Ne záleží na požadavcích zaměstnavatele, nebo je výcvik povinný. Dále je z tabulky patrné, jaké hrozby jsou nejčastější u vypsanych pozic např. přepravci peněz a cenností mají povinný výcvik. Zásahové jednotky mají povinný výcvik a nejčastější hrozbou je útok pachatele a dokonce se mohou setkat i s aktivní střelbou.

2.2 Státní služby

Státní bezpečnostní služby se dělí do čtyř výcvikových skupin, každá skupina má jiné nároky na výcvik. Skupiny mají minimální rozdíly podle typu policie, ale všude platí, že první skupina má nejtěžší a nejintenzivnější výcvik ze všech čtyř skupin.

Skupiny podle výcviku:

1. Zásahové jednotky
2. Pořádková, dopravní, prvosledová, psovodi a hipologie
3. Specialisté, kriminalisté a technici
4. Vrchní rada

Každá skupina má jiné nároky na výcvik a roční přezkoušení. V první skupině jsou především zásahové jednotky, mají nejintenzivnější výcvik ze všech skupin. Do této kategorie nespádají ženy. Výcviky v jednotlivých skupinách jsou pro všechny stejné, nedělí se podle pohlaví nebo věku pracovníka státní služby. Policie ČR má jiné nároky na výcvik a na roční přezkoušení než městská policie nebo cizinecká policie. Armáda České republiky má speciální výcvik, který je ve všech ohledech rozdílný. Výcvik u policie bývá nejméně jednou za dva měsíce a trvá zhruba 1 h a 30 minut. Dále má policie jednou za rok povinný kurz první pomoci.

Policie musí navíc absolvovat kurzy na obranné prostředky, které mají ve své výzbroji. Výcvikových kurzů je k dispozici celá řada a není určena pouze pro policii, ale také pro všechny bezpečnostní složky. Náplň kurzu např. kurz s teleskopickým obuškem zahrnuje nejdříve základní průpravu a ovládání (např. správný úchop obušku, postoj, tasení, zavírání a nošení). Dále nás kurz seznámí s normami, které se vztahují k jednotlivým obranným prostředkům a přiměřenosti jejich použití. Kurz zahrnuje i simulaci tzv. obrannou situaci, kde se nastíní reálný útok s následnou obranou proti útočníkovi. Na závěr se v kurzu účastníci naučí správnou odváděcí a znehybňující techniku, nebo zákrok při snížené viditelnosti. Jednodenní intenzivní kurz trvá 8 hodin a cena se pohybuje okolo 12 000 Kč. Výcvik bývá maximálně pro 12 osob, každý účastník musí být vybaven vhodným tréninkovým oděvem a vlastní krátkou služební zbraní s pouzdrem a opaskem. Po absolvování kurzu obdrží každý účastník certifikát, který ho opravňuje k používání obranných prostředků a zbraní při výkonu služby [5].

3 HROZBY

Hrozba je proces, při kterém pracovníkům bezpečnostních služeb hrozí něco zlého. Mezi nejčastější hrozby v současné době patří agresivní chování jedince, který je pod vlivem psychotropních látek a to může zapříčinit napadení zaměstnance bezpečnostní služby např. nožem. Ojedinelé se setkáváme s útokem za použití palné zbraně. Nejpravděpodobnější hrozba, která může nastat, je agresivita zapříčena různými podněty, jako jsou omamné a psychotropní látky nebo finanční újma. Níže vypsány hrozby platí pro soukromou i státní bezpečnostní službu. Mnohdy se s těmito hrozbami může setkat zásahová, prvosledová a pořádková jednotka.

3.1 Agrese

Nejčastější hrozbou je agresivita, která může být ovlivněna hned několika faktory. Prvním faktorem je omamná látka, která zapříčiní navýšení agresivity útočníka vůči fyzické osobě. Po požití omamné látky vstupují lidé do chráněných prostorů, odkud je následně musí pracovníci bezpečnostních služeb vyvést. Málokdy dochází k setkání s útočníkem, který nepožil omamné ani psychotropní látky. Tento případ nastává velmi zřídka, útočník má pouze potřebu být agresivní vůči okolí a zaměstnancům bezpečnostních služeb.

3.1.1 Omamné a psychotropní látky

Omamné a psychotropní látky nepřímo ohrožují zdraví. Pokud nastane situace, kdy osoba požije látku v nižší koncentraci, dojde k odstranění zábran a zvýšení agresivity. S touto hrozbou se pracovníci bezpečnostních služeb setkávají nejčastěji a musí mít na vědomí, že útočník je pod vlivem omamné nebo psychotropní látky. V tomto případě musí zvolit zcela jiný přístup např. klidné jednání, pokud útočník spolupracuje. Při nespolupráci může hrozit pracovníkovi bezpečnostní služby nečekaný kombinovaný útok např. s nožem. S hrozbou agrese pod vlivem omamných nebo psychotropních látek se nejčastěji setkávají pracovníci PKB na stadionech, hudebních festivalech, hospodách apod.

3.1.2 Popuzení

K podnětu popuzení dochází především z finančního hlediska. Kdy agresivní jedinec začne vyhrožovat, nebo fyzicky napadat osoby ve svém okolí. Pracovník bezpečnostní služby útočníka vyzve k dobrovolnému odchodu z objektu, v případě neuposlechnutí výzvy je bezpečnostní služba nucena vyvést útočníka z objektu. K tomuto typu hrozby nej-

častěji dochází v hospodách s herními automaty. Ojedinelé jsou i situace, ve kterých se jedinec začne chovat agresivně, kvůli neopětované lásce apod. Tato situace není tak častá, ale pokud nastane, dochází až ke smrtelným zraněním.

3.1.3 Psychické poruchy

Psychických poruch existuje celá řada. U emočně nestabilních jedinců můžeme očekávat např. impulzivní jednání, ztrátu sebekontroly a výbuchy silné zlosti. Tento typ hrozby nepatří mezi časté. Pokud přesto nastane útok psychicky narušeného jedince, musí pracovník bezpečnostní služby zasahovat jinak, nejlépe klidným verbálním jednáním. U této hrozby se útok psychicky labilní osobou bere jako polehčující okolnost, tím pádem musí bezpečnostní služba zvolit obranu nižší než útok dané osoby.

3.2 Útok nožem

Na základě rozhovoru bylo zjištěno, že dochází k častým útokům nožem a ten je nebezpečný pro obě strany (útočníka i pracovníka PKB). Jestliže pachatel zaútočí nečekaně, může dojít k vážnému poranění pracovníka bezpečnostní služby. Pokud přesto dojde k očekávanému útoku nožem, stále hrozí riziko pořezání na obou stranách. Technika obrany proti noži je náročnější, stačí menší chybička a následky pořezání mohou být pro pracovníka bezpečnostní služby velice vážné až smrtelné.

3.3 Útok palnou zbraní

Hrozba útoku s použitím palné zbraně je ojedinelá. Přesto pracovník bezpečnostní služby musí být i na tuto hrozbu připraven. Jsou známé případy, kdy útočník použil pouze „falešnou“ palnou zbraň, která na první pohled vypadala jako originální zbraň. Postup odebrání zbraně musí být zcela stejný, jako u opravdové zbraně. Nikdy pracovník bezpečnostní služby nesmí spoléhat na možnost, že se může jednat pouze o repliku.

3.4 Oklamání PKB

Z dotazníku vyplývá, že dochází k častým oklamáním PKB u pozic vrátného a přepravce cenností a peněz. Do obelhávání spadá např. vydávání se za pracovníky bezpečnostní služby s použitím jejich stejnokroje, vozidla a legitimace.

4 VÝZBROJ A VÝSTROJ

Výzbroj a výstroj pomáhá chránit nejen civilní obyvatele, ale i zaměstnance bezpečnostní služby. Může nastat situace, kdy pracovník bezpečnostní služby bude nucen použít obranný prostředek nebo zbraň. Při útoku musí zvolit správnou výzbroj pro danou situaci a měl by brát v potaz i svou fyzickou a psychickou výdrž.

Výzbroje a výstroje existuje na trhu celá řada. Do výstroje spadá např. taktická a balistická vesta, kterou pracovník bezpečnostní služby používá při výkonu práce. Mezi výzbroj řadíme obranné prostředky nebo zbraně, liší se v principu použití a funkčnosti. Záleží na jednotlivci, který typ zbraně a obranného prostředku použije pro konkrétní situaci.

4.1 Výzbroj

Nejčastěji používaná výzbroj u pracovníků bezpečnostní služby je především úderná zbraň, obranné spreje a krátká palná zbraň. Nejpoužívanějším typem úderného obranného prostředku je teleskopický obušek. Teleskopický obušek je nejen úderný, ale také je vhodný pro použití pákové techniky. Pracovník PKB si pomocí páky může útočnicka zafixovat a lépe s ním manipulovat.

Soukromá bezpečnostní služba nejčastěji používá teleskopický obušek, kubotan, taktické pero a obranný sprej. Mezi úderné zbraně patří např. teleskopický obušek, ten přeměňuje pohybovou energii na destruktivní účinek proti člověku nebo zvířeti. V případě úderu teleskopickým obuškem musí mít pracovník soukromé bezpečnostní služby na paměti, že úder na hlavu může být smrtelný. Pomocí úderného prostředku je možné útočnickovi vyrazit zbraň z ruky a následně jej pomocí páky odvést a předat policii. Soukromá bezpečnostní služba nemá přesně dané obranné prostředky ani zbraně.

Státní bezpečnostní služba má podobnou výzbroj jako soukromá služba. Osvědčení k oprávněnému používání výzbroje, získá pracovník státní bezpečnostní služby po absolvování kurzu. Státní bezpečnostní služba nosí výzbroj na dobře přístupném místě a tou je taktická vesta. Ve výzbroji nesmí chybět kalený teleskopický obušek, kombinovaný obranný sprej se svítilnou, tonfa, krátká palná zbraň CZ-75 a dva nabitě zásobníky. Prvosledová hlídka je navíc vybavena dlouhou palnou zbraní, taserem a štítem.

Výzbroj:

- Obušek
- Teleskopický obušek
- Kubotan
- Taktické pero
- Elektrický paralyzér
- Obranný sprej
- Tonfa
- Taser
- Krátká palná zbraň
- Dlouhá palná zbraň
- Štít
- Kynologie

4.1.1 Obušek

Obušek využívá státní bezpečnostní služba. Je velice vhodný pro boj zblízka, vzhledem a principem připomíná krátkou hůl. Nejčastěji se vyrábí z vysoce houževnatého polypropylenu a je odolný proti přerezáání. Existují dva typy obušku, jeden typ má navíc ochranný kryt, který chrání ruku proti úderu. Na obr. 1. můžeme vidět rozdíl mezi normálním obuškem a obuškem, který má navíc kryt na ruku. Funguje na stejném principu jako záštita na meči. Pokud dojde ke kontaktu s druhým úderným obranným prostředkem, který sjede po úderné části obušku, nedojde ke zranění prstů a to za předpokladu, že byl obušek vybavený ochranným krytem [5].

Obr. 1. *Obušek 1 bez krytu, obušek 2 s krytem [5]*

4.1.2 Teleskopický obušek

O teleskopickém obušku se dá říct, že se jedná o standardní vybavení většiny bezpečnostních služeb po celém světě. Jsou velice odolné, efektivní a mají přijatelnější rozměry na rozdíl od normálního obušku. Na trhu existuje celá řada typů teleskopických obušku. Nejčastěji se vyrábí kalené a nekalené provedení, rozdíl je v jejich tvrdosti při úderu. Kalené obušky jsou dražší a tvrdší než jejich nekalená verze. Dále se vyrábí i kompaktní obušek, který je vhodný pro skryté nošení a tudíž pro soukromou bezpečnostní službu je vhodnější [4] [5].

Teleskopický obušek se skládá ze tří ocelových trubek. Každá trubka má jiný průměr. Trubka s nejužším průměrem je jištěná perkem proti nechtěnému samovolnému vysunutí obušku. Obušek vysuneme prudkým švihnutím. Při rozložení se trubky na koncích zaseknou a tím nemůže dojít k navrácení trubek do krytu. Ke složení obušku je zapotřebí koncem obušku svisle poklepat o tvrdý povrch a tím dojde k uzavření obušku. Pokud se obušek nezavře je nutné obuškem poklepat ve vodorovné poloze o tvrdou podložku, aby se ocelové trubky uvolnily. Následně se obušek zavře pomocí zavírací techniky. Je nutné volit přiměřenou sílu při zavírání obušku, aby se předešlo nechtěnému opotřebování, v horším případě ohnutí teleskopického obušku. Rukojeť obušku bývá vyrobena z gumy [4].

Obr. 2. Teleskopický obušek

Teleskopický obušek umožňuje velkou řadu úderných technik a pák, stejně jako normální obušek. Mezi zásahová místa teleskopického obušku bývají nejčastěji ruce a nohy. Dále se pomocí teleskopického obušku provádí i odváděcí technika. Pokud má

útočník v ruce zbraň, pomocí úderu obuškem jí útočník upustí, pokud jí bude stále držet v ruce, zvolí se technika páky, při které se zafixuje ruka a následně se zbraň útočníkovi odebere [4].

Obr. 3. *Kompaktní teleskopický obušek [5]*

Kompaktní obušek je výrazně menších rozměrů a umožňuje skryté nošení při službě v civilním oděvu. Vyrábí se z kalené oceli, a proto se může využít při velice náročných úkolech nebo v různých podmínkách. Obušek má příčné rýhování, které umožňuje lepší úchop, navíc má fixační kovový klip, díky kterému může pracovník bezpečnostní služby nosit teleskopický obušek nenápadně např. za opaskem [5].

4.1.3 Kubotan

Kubotan je nenápadný obranný prostředek, který svým tvarem připomíná psací pero. Rozměry kubotanu jsou okolo 15 cm a vyrábí se z houževnatého plastu. Nejčastěji se používá na tlakové nebo nervové body, ale je vhodný i na údery nebo páky. Úchopová část je vroubkovaná a tím se zabrání vyklouznutí z dlaně. Některé typy kubotanu mají navíc šňůrku, která se provleče mezi dva nebo tři prsty a tak se zvýší fixace úchopu. Kubotan můžeme zavěsit na klíčenku a vzhledem pro neznalou osobu, bude připomínat ozdobu [5].

Obr. 4. *Kubotan se šňůrkou na prsty [5]*

Na trhu existuje spousta typů kubotanů, liší se zejména designem, materiálem a délkou. Bezpečnostní služby používají kubotan jen zřídka.

4.1.4 Taktické pero

Jedná se o diskrétní obranný prostředek s kombinací kuličkového pera a kubotanu. Taktické pero je velice nenápadné, dá se prakticky využít a nepřitahuje pozornost okolí.

Vyrábí se z velice odolného leteckého duralu, který vydrží úderové či tlakové techniky. Povrch taktického pera je vroubkovaný a umožňuje lepší úchop. Uzávěr je šroubovací a některé typy jsou opatřeny speciálním hrotem, který umožní rozbití skleněných ploch. Náplň pera je vyměnitelná a dodává se v různých barvách. Délka pera se pohybuje okolo 15 cm a hmotnost okolo 50g. Většina typů taktických per má navíc i klip pro bezpečnější uchycení např. za oblečení [5].

Obr. 5. Taktické pero [5]

Taktické pero je nenápadné a velice vhodné na skryté nošení, ale u soukromé bezpečnostní služby se používá výjimečně. Taktické pero mají v oblibě především ženy.

4.1.5 Elektrický paralyzér

Elektrický paralyzér je obranný prostředek, který má silný elektrický oblouk a slouží k zneškodnění útočníka nebo zvířete. Funguje i přes silnější vrstvu oblečení, dokonce i přes kožený oděv. Pokud dojde k obraně paralyzérem a útočník se dotýká obránce, nemůže nastat zasažení obránce a navíc paralyzér nezpůsobuje žádné fyzické či psychické následky. Při kontaktu způsobí svalovou křeč a úlek. Napájí se pomocí alkalické baterie. Velikost paralyzéro je různá, existují typy, které jsou vhodné na skryté nošení [5].

Obr. 6. Elektrický paralyzér [5]

Na trhu je i kombinovaný paralyzér s obranným sprejem. Obranný sprej má dosah do dvou metrů. Při vzdáleném útoku se může pracovník bezpečnostní služby bránit obranným sprejem a zneškodnit útočnicka až na 30 minut. V případě kontaktního útoku zvolí obranu paralyzérem [5].

Soukromé bezpečnostní služby mohou používat paralyzér při výkonu povolání, pokud zaměstnavatel nestanoví jiné požadavky na výzbroj pracovníka.

4.1.6 Obranný sprej

Obranný sprej patří mezi chemické obranné prostředky. Látka ve spreji je nehořlavá, obsahuje 15% OC - Oleoresin Capsicum. OC je složen z rostlinné látky alkaloid kapsicin, která způsobuje pálivou chuť, připomínající papriky. Pokud dojde ke styku sliznice s OC látkou, zapříčiní silné pálení v ústech, očích nebo nosu [4].

Obr. 7. *Obranný sprej kombinovaný se svítilnou*

Spreje, které se používají především u policejních složek, musí splňovat certifikace podle německé normy, která má určenou teplotu od $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $+50\text{ }^{\circ}\text{C}$. Sprej lze použít i při mírném větru, protože tekutina po vystříknutí ze spreje má charakter paprsku. Státní bezpečnostní složky používají obranný sprej kombinovaný se svítilnou. Pokud dojde k útoku za tmy, tak svítilna umožní přesnější zamíření na útočnicka. Některé typy obranných sprejů obsahují speciální barvu, která jde vidět pouze pod UV světlem a napomáhá k pozdější identifikaci útočnicka [4] [5].

Při obraně se míří především na obličej útočníka, pokud dojde k zasažení obličeje, pronikne látka do dýchacích cest a kůže. Dostaví se nepříjemná bolest, žaludeční nevolnost, slzení, obtížné dýchání nebo ztráta vidění [4].

Sprejová svítilna POLICE TORNADO je speciální obranný sprej, který umožňuje použití ve všech polohách 360°, tudíž i dnem vzhůru. Objem sprejové svítilny se vyrábí od 40 ml do 100 ml. U policie se nejčastěji používá typ SFL-01-45-360, který má objem 45 ml, průměr nádoby 35 mm, výška 137 mm a hmotnost 110g [5].

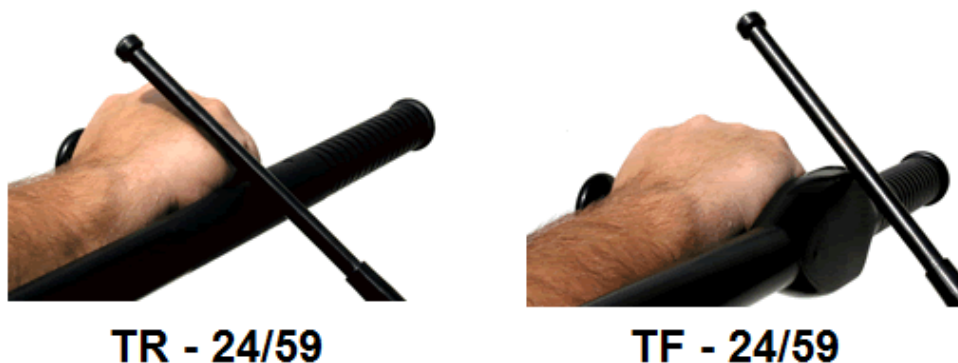
4.1.7 Tonfa

Tonfa se řadí mezi úderné obranné prostředky a používá ji především státní bezpečnostní služba. Je vyrobena z houževnatého polypropylenu. Vzhledem připomíná obušek, ale má navíc po straně úchyt, který umožňuje variabilnější využití. Při správném úchopu je chráněno celé předloktí. Tonfa se využívá především u policejních složek [4].

Obr. 8. *Tonfa* [5]

Nový typ policejní tonfy TF-24/59 chrání navíc klouby proti zranění a rovnoměrně rozloží sílu úderu po celé ploše. Rukojeť je vylepšená drážkami pro lepší uchopení a na konci se nachází hlavice, která brání vytržení tonfy z ruky. Pro lepší přiléhání k ruce je spodní strana tonfy zploštělá a dokáže při nárazu rozložit úder do větší plochy [5].

Obr. 9. *Typy tonf* [5]

Na trhu existuje velká řada typů tonf, nejpoužívanějším typem tonfy u státní bezpečnostní služby je tonfa TR-24/59 a TF-24/59. Vyrábí se i teleskopická tonfa, která je vyrobena z kvalitního tvrzeného duralu, ale u nás se tento typ nepoužívá [5].

4.1.8 Taser

K používání taseru musí být pracovník státní bezpečnostní služby patřičně proškolen. U policie smí nosit taser prvosledová hlídka a zásahová jednotka.

Taser patří mezi obranné elektrické prostředky. Jeho účinky nejsou smrtící, ale pouze znemožní útočnickovi pokračovat v jeho činnosti tím, že paralyzuje nervovou soustavu. Vzhledově taser vypadá jako krátká palná zbraň, ale po stisknutí dojde k vystřelení dvou elektrod. Elektroda je připojená na velmi tenké vodiče a má dosah až 10 metrů. Elektrody mohou projít skrz 5 cm vrstvu oblečení. Při zásahu se elektrody zabodnou do těla nebo se zachytí zpětným háčkem o oblečení pachatele. Taser následně vysílá pulzy, které jsou podobné jako v lidském mozku a proto dochází k ochromení příčně pruhovaných svalů. Nemůže dojít k narušení činnosti srdce, ani v případě kardiostimulátoru [4].

Obr. 10. Taser [9]

Pokud dojde k použití taseru, je možné zpětně identifikovat toho, kdo jej použil a kde. Pomocí identifikačního systému AFID (Anti-felon identification) se zjistí číslo malých různobarevných konfet, které se uvolnili z hlavičky taseru, každá konfeta je opatřena identifikačním kódem. Každé identifikační číslo a vlastník taseru jsou zaznamenávány do celosvětové databáze. Policejní taser bývá navíc opatřen mikroprocesorem, který zaznamenává každé stisknutí. Nově se na trhu objevil i taser s kamerovým zařízením, který nahrává průběh zásahu a může natáčet i za tmy [4].

V USA využívají policejní jednotky upravenou brokovnici na taser, ta střílí střelu XREP a má dosah až 30 m. Střela není připevněná na vodiči, ale jedná se o samostatnou naprogramovanou část, která se při kontaktu s útočníkem sepne a začne vysílat pulzy po dobu 20 sekund [4].

4.1.9 Krátká palná zbraň

K výkonu povolání používá zaměstnanec bezpečnostní služby palné zbraně. K oprávněnému nošení potřebuje soukromá bezpečnostní služba zbrojní průkaz skupiny D pro výkon zaměstnání nebo povolání [5].

Obr. 11. *Krátká palná zbraň*

Státní bezpečnostní služba nejčastěji používá krátkou palnou zbraň CZ 75. Samonabíjecí pistole CZ 75 má ráži 9 mm Luger se zásobníkem o kapacitě 14 nábojů. Je ocelová, má kovanou hlaveň a snadno se s ní manipuluje. Výhodou CZ 75 je dlouhá životnost, vysoká spolehlivost a především přesnost střelby. Pistole má pět ovládacích prvků a to jsou kohout, pojistka, spoušť, záchyt záběru a záchyt zásobníku. Pistole pro skryté nošení se liší velikostí „compact“, „subcompact“ a „mini compact“. Nejčastěji se používá typ subcompact pro skryté nošení a sebeobranu [5].

4.1.10 Dlouhá palná zbraň

Dlouhou palnou zbraň vlastní prvosledová hlídka u Policie ČR. Nejčastěji se používá samopal Heckler & Koch MP5, který umožňuje jednotné výstřely, dávky po třech střelách nebo plně automatickou střelbu. Zbraň je umístěná v trezoru policejního auta.

Německý samopal MP5 vyrábí firma Heckler & Koch a vznikl v roce 1960. Vyrábí se s pevnou, vysouvací nebo sklopnou pažbou. Tento typ samopalu je považován za velice

kompaktní, spolehlivý a přesný. Konstrukční složitost a vysoká cena zbraně je velkou nevýhodou [13].

Hmotnost samopalu se pohybuje okolo 2,54 kg, celková délka je 680 mm, délka hlavně je 225 mm, úst'ová rychlost je 400 m/s, munice u tohoto typu je 9 x 19mm Parabellum a kapacita zásobníku je 30 nábojů [13].

Obr. 12. Dlouhá zbraň, samopal MP5 [13]

4.1.11 Štít

Protiúderové policejní štíty jsou vyrobené z kvalitního a vysoce odolného polykarbonátu. Uvnitř štítu je speciálně tvarovaná deska, která tlumí úder. Při nárazu dochází k vibracím, které jsou přeneseny přes výstužnou desku na úchopovou ruku. Štít má speciální držení, skládá se ze dvou částí a umožňuje držet štít oběma rukama. Vyrábí se i typ štítu, který je univerzální jak pro praváky, tak pro leváky, nebo s možností úchopu druhou rukou. Štít má šípovitý tvar a to umožní svést úder do strany. Přední strana je zaoblená a může mít svislé pruhy. Výška štítu je 1 000 – 1 600 mm, šířka 570 mm, a váha se pohybuje od 3,65 do 5 kg. Tloušťka štítu je 3 mm, ale vyrábí se i o tloušťce 5 mm [5].

Obr. 13. Štíty [5]

4.1.12 Kynologie

Kynologie se zabývá výcvikem psů. Můžeme je rozdělit na psy služební a pracovní. Služební pes se využívá u státní bezpečnostní služby. U soukromé bezpečnostní služby se setkáváme se psem strážným a hlídacím.

4.1.12.1 Služební pes

O služebním psovi se dá konstatovat, že se jedná o zbraň. Služebního psa u státní bezpečnostní služby trénuje psovod. Každý pes je vycvičen k jiným účelům. Nejvhodnějším plemenem k výcviku bývá obecně německý ovčák. U Policie ČR je 673 psů. Dělíme je na hlídkové a výjezdové psy. Pes je vycvičený např. na vyhledávání výbušnin, omamných a psychotropních látek, dále identifikuje pachové stopy, lidské ostatky a vyhledává zbraně. Při výcviku psa se simulují situace, které mohou nastat. Výchova psa začíná již ve dvou měsících života. Nejdříve se učí rozpoznat zvuky, které jsou nutné pro výcvik psa. Úplný výcvik nastane v šesti měsících a trvá do konce života psa [7].

4.1.12.2 Pracovní pes

Pracovní pes se využívá u soukromých bezpečnostních služeb. Může střežit objekt sám nebo s psovodem. Lehce identifikuje skrytého pachatele a také snižuje pravděpodobnost vniknutí do chráněného objektu svou přítomností. Psovodi trénují své psy k útoku na pachatele, který má u sebe zbraň. Neexistují žádné zákony pro soukromou bezpečnostní službu a tak se řídí trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb. §29 o nutné obraně a §28 o krajní nouzi. Dále se musí psovod dodržovat trestní řád č. 141/1961 Sb. §76 o zadržení osoby podezřelé [4].

Strážní psi hlídají objekt a jeho okolí samostatně bez přítomnosti psovoda. Střežit oplocený objekt může na volno, v případě neoploceného pozemku, je pes připoutaný k pojízdnému lanu nebo přivázaný na místě. Hlavní úloha strážného psa je střežení objektu a jeho přilehlého okolí. Může zastrašit pachatele svojí přítomností nebo upozornit na nepovolaný vstup do objektu štěkotem [4].

Hlídacího psa používá psovod jako doprovod při pravidelných obchůzkách po objektu. Výcvik hlídacího psa je finančně náročnější než u strážného psa a také musí zaměstnanec platit psovoda. Hlídací pes má především za úkol obranu psovoda a musí přesně reagovat na jeho povely. Dále musí upozornit na ukryté pachatele v objektu. Hlídací pes se také využívá při prohlídce osob a vozidel [4].

4.2 Výstroj

Výstroj pomáhá chránit pracovníky bezpečnostních služeb před bodnými nebo řeznými ranami a tlumí údery. Taktická vesta navíc slouží pro přehledné umístění výzbroje a k rychlému taseání obranných prostředků a zbraní.

Výstroj:

- Vysílačka
- Svítilna
- Pouta
- Štít
- Taktická vesta
- Taktické rukavice
- Balistická vesta

4.2.1 Vysílačka

Policie využívá vysílačky typu Matra, tento model funguje na síti Pegas. Vysílačky umožňují individuální i skupinovou komunikaci. Kmitočtový rozsah se pohybuje v rozmezí 380 – 385 MHz. Má 4 a 8 komunikačních kanálů, u rozšířené verze až 16 kanálů. Komunikace je šifrovaná.

4.2.2 Svítilna

Policie používá speciální duralovou svítilnu s nerozbitným polykarbonátovým předním sklíčkem. Svítilna je odolná proti vlhku a úchopová část má rýhovaný povrch pro lepší držení. Při namáčknutí vypínače se svítilna rozsvítí pouze po kratší dobu a slouží k osvětlení útočníka, při plném stisknutí se svítilna plně rozsvítí. Svítilna se napájí pomocí dvou lithiových článků CR123A, délka 132 mm, hmotnost 134 g a svítivost 150 - 300 metrů. Speciální model svítilny umožňuje tři režimy stisku. První stisk slouží k plnému svícení, při druhém stisku se rozsvítí tlumené světlo a při třetím stisku začne svítilna blikat jako stroboskop [5].

4.2.3 Pouta

Pouta napomáhají k dočasnému omezení pohybu zadržené osoby. Pouta využívá státní bezpečnostní služba, ale může je používat i soukromá bezpečnostní služba v rámci

zákona č. 141/1961 Sb. Zadržení osoby podezřelé § 76. Pokud dojde k zadržení soukromou bezpečnostní službou, musí útočnicka následně předat policii. K poutání se nejčastěji používají dva typy pout. Prvním typem jsou kovová pouta a druhým typem jsou jednorázová pouta [4].

Kovová pouta jsou vyrobena z objímek a dvou pohyblivých kovových ozubených částí. Článek, který pouta spojuje, může být pohyblivý nebo fixní. Pokud mají pouta středovou část pohyblivou, musí mít obě části zamykání. V případě, že je středová část fixní, stačí pouze jeden zamykací mechanismus. Státní služby využívají především zaklapávací pouta na obě ruce se zamykacím mechanismem na obou stranách s pohyblivým středem. Kovová pouta jsou vyrobena z protikorozní oceli [4].

Obr. 14. Kovová pouta

Jednorázová textilní pouta jsou vysoce odolná proti uvolnění a jsou opatřena speciálním uzamykacím systémem. Pouta jsou oproti kovovým výrazně lehčí a skladnější. Textilní pouta jsou jednorázová z důvodu speciálního uzamykání. Po utahení se pouta nevrátí zpátky do původní podoby a musí být přerušena speciálním nožem na jednorázová pouta. Pouta vydrží váhu až 140 kg, jednotlivé textilní pouta musí být ověřena atestem. Státní bezpečnostní služba je používá spolu s kovovými pouty [5].

4.2.4 Taktická vesta

Taktická vesta slouží pro lehký a přehledný přístup ke všem obranným prostředkům, které pracovník bezpečnostní služby používá. Vestu využívá soukromá a státní bezpečnostní služba. Taktická vesta se liší pouze počtem kapes a pouzder. Existují i vesty, které fungují na principu suchého zipu, díky tomu umožňuje vesta nespočet kombinací umístění kapes a pouzder. Zpravidla se na vestě nachází velká kapsa na doklady, pouzdro na zásobníky, závěsné pouzdro na vysílačku, pouzdro na pistoli, závěsné poutko pro bater-

ku nebo tonfu a pouzdro na pouta. Vesta má černou barvu, váží okolo 1,5 kg a jako materiál se volí polyamid nebo TeXtreme [4].

Obr. 15. Taktické vybavení

4.2.5 Taktické rukavice

Taktické rukavice chrání proti prořezání a vpichu ostrými předměty. Rukavice se vyrábí ze syntetické kůže nebo kevlarového vlákna a materiálu spandex. Kožené rukavice jsou vhodné pro jemnou a citlivou manipulaci a špičky prstů a hřbet ruky jsou zesílené. Zapínání rukavic je pomocí suchého zipu, který umožňuje lepší upevnění rukavice na zápěstí. Barva rukavic bývá obvykle černá.

4.2.6 Balistická vesta

Nošení balistické vesty na území České republiky není omezené pouze pro potřeby bezpečnostních služeb. O balistické vestě se dá říci, že je nezbytně nutná pro pracovníky bezpečnostní služby. Na trhu se můžeme setkat s balistickou vestou, která je vhodná pro skryté nošení např. pod košilí, vyrábí se přednostně v bílé barvě a jejich hmotnost se pohybuje od 1,6 – 3,5 kg. Neprůstřelná vesta, která je určena pro vrchní nošení, se vyrábí v černé barvě a navíc je opatřena suchými zipy a kapsami o různých velikostech. Váha se pohybuje od 3,35 – 10 kg [6].

Výbroj a výstroj chrání život pracovníkům bezpečnostní služby, ale také jim pomáhá chránit zájmy chráněné zákonem. Soukromá služba si může oproti státní službě zvolit libovolné obranné prostředky nebo zbraně, které bude při výkonu povolání používat.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA VÝCVIKU BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB

Analýza výcviku byla provedena formou pohovoru s výcvikáři bezpečnostních služeb. Při pohovoru se kladl důraz na průběh výcviku bezpečnostních služeb. Výcvik soukromé bezpečnostní služby záleží na požadavcích zaměstnavatele. Státní bezpečnostní služba má výcvik definovaný a musí se dodržovat přesný postup a roční přezkoušení pracovníků.

5.1 Analýza výcviku soukromé bezpečnostní služby

K analýze výcviku soukromé bezpečnostní služby byla oslovená nejmenovaná soukromá bezpečnostní služba ze Zlínského kraje. Z pohovoru vyplývá, že povinný výcvik má pouze zásahová jednotka, ale záleží i na samotném zaměstnavateli. Ostatní pozice u soukromých bezpečnostních služeb mají výcvik nepovinný nebo žádný.

Otázky určené pro výcvikáře:

1. „Trénujete soukromou nebo státní službu?

Soukromou službu.

2. Jaký okres nebo kraj? Jaké pozice?

Zlínský kraj, zásahové jednotky.

3. Jak často probíhá výcvik? Jak dlouho trvá 1 trénink?

Trénuje se 2x týdně, 2 hodiny. Jednou za 2 měsíce je celodenní trénink, trénuje se zásah o dvou lidech, koordinace, pěšky nebo v autě.

4. Je výcvik pro každého stejný?

Je rozdělený, záleží na fyzických a psychických schopnostech. Každý má specifický trénink. Tato zásahová jednotka nezaměstnává ženy.

5. Pokud Ano/Ne domníváte se, že je lepší mít jednotný/rozdělený trénink?

Lepší je rozdělený trénink.

6. Je výcvik fyzicky náročný? Zvládne ho i osoba s nulovou fyzikou?

Nedá se říct, jestli je trénink i pro někoho kdo nemá fyziku.

7. Myslíte si, že se dá výcvikem připravit na všechny situace? Které situace máte vytipované jako hlavní a na ty se připravujete hlavně?

Nedá se výcvikem připravit na všechny situace. Trénují se podobné situace, které mohou nastat. Obrana proti noži a agresivním jedincům.

8. Trénuje se i psychika? Proč Ano/Ne?

Při tréninku se zjistí psychika pracovníka soukromé služby.

9. Učíte se s obrannými prostředky? Pokud Ano jaké? Pokud Ne proč?

Ano, obranný sprej, teleskop a pistole. Trénovalo se i s paralyzérem.

10. Vedete i trénink s palnými zbraněmi?

Tréninky probíhají jednou za dva týdny. Především v létě. Palná zbraň je CZ 75 nebo Glock. Trénuje se střelba na terč, obvykle se vystřelí 3 až 4 zásobníky po 12 nábojích.

11. Existuje nějaká fyzická zkouška nebo přezkoušení? Jak je náročná? Co zahrnuje?

Bylo přezkoušení, ale bylo zrušeno.

12. Zkouška nebo přezkoušení palných zbraní probíhá zároveň nebo zvlášť? Jaké palné zbraně se používají? Jak probíhá zkouška/přezkoušení?

Zkoušku prováděli bývalí policisté a trenéři na soukromých střelnicích. Průběh přezkoušení byly odváděcí techniky a střelba na terč.

13. Jaké jsou požadavky, na Vás jako na trenéra? Máte nějaké kurzy, školení nebo speciální výcvik?

Výcvik trénují bývalí zaměstnanci státní služeb a trenéři bojových sportů nebo systému. Většinou se jedná o lidi, co mají dlouholetou praxi.“

5.2 Analýza výcviku státní bezpečnostní služby

K analýze výcviku státní bezpečnostní služby, byla oslovena Městská policie ze Zlínského kraje. Výcvik městské policie je rozdílný od Policie ČR nebo cizinecké policie.

Otázky určené pro výcvikáře městské policie:

1. „Trénujete soukromou nebo státní službu?

Státní službu.

2. Jaký okres nebo kraj? Jaké pozice?

Zlínský kraj, především trénují pořádkovou jednotku.

3. Jak často probíhá výcvik? Jak dlouho trvá 1 trénink?

Sebeobrana je jedno za dva měsíce. Trvá jednu hodinu maximálně hodinu a půl.

4. Je výcvik pro každého stejný?

Ano, výcvik je pro všechny stejný. Musí splňovat zdravotní a psychickou způsobilost.

5. Pokud Ano/Ne domníváte se, že je lepší mít jednotný/rozdělený trénink?

Stejný výcvik je lepší, ale doporučuji střídání sparingů. Nedělí se podle pohlaví ani věku.

6. Je výcvik fyzicky náročný? Zvládne ho i osoba s nulovou fyzikou?

Tréninky jsou pokaždé jiné, dobrá fyzická kondice je nutná. Ženy u státní služby se musí umět bránit víc než muži. Trénují se tlakové body, údery a kopy. Při tréninku musí umět i správně dýchat.

7. Myslíte si, že se dá výcvikem připravit na všechny situace? Které situace máte vytipované jako hlavní a na ty se připravujete hlavně?

Připravují se na situace, které mohou nastat. Pracovník by se měl umět bránit pěstmi a kopy. Opakování stále stejné situace dokola není vhodné. Stala se situace, kdy se učili odebrání palné zbraně a vraceli ji zpět druhému sparingovi. Pak nastala situace, kdy měl policista odebrat zbraň a tu následně útočnickovi vrátil a ten ho postřelil. Trénuje se i venku, aby se netrénovalo pouze v tělocvičně.

8. Trénuje se i psychika? Proč Ano/Ne?

Psychika je důležitý faktor. Nejdříve zareaguje mozek a pak teprve nastane fyzický útok nebo obrana. Seznamují se i rozdíly mezi §29 nutnou obranou a §28 krajní nouzí. Jaké jsou jejich práva při obraně a jak se mají bránit. Ženám se díky tréninku zvyšuje i psychika.

9. Učíte se s obrannými prostředky? Pokud Ano jaké? Pokud Ne proč?

Používají se obranné spreje, teleskopy a tonfy. Učí se veškerá manipulace s obranným prostředkem, páčící techniky, vytlačení nebo jako psychický odstrašující efekt.

10. Vedete i trénink s palnými zbraněmi?

Ano, probírá se základní manipulace i psychická odolnost pracovníka a je pravidelně jednou za měsíc. Musí mít stále respekt z palné zbraně. Zaměstnanec si může vybrat, jestli bude mít náboj v nábojové komoře nebo ne, nesmí to střídát. Provádí se i test, jestli může mít

pracovník státní služby náboj v nábojové komoře. Tento test se provádí tak, že stojí dva pracovníci k sobě zády, jeden je čelem k terči a má u sebe palnou zbraň. Druhý co stojí zády k terči, plácne druhého pracovníka a začne utíkat, zastaví se ve chvíli, kdy uslyší výstřel. Ten co má zbraň tak ji má skrytou v pouzdře, musí po plácnutí tasit zbraň, nabít a vystřelit. Následně se otočí a vidí, jak velkou vzdálenost ten druhý uběhl. Průměrná vzdálenost mezi zaměstnanci, kdy nemá pracovník náboj v nábojové komoře, byl 10 až 12 metrů. Pokud má náboj v nábojové komoře byla vzdálenost až 6 metrů. Při střelbě si musí pracovník uvědomit, že střela letí stále dál a není vhodné střílet varovné výstřely do vzduchu. U výcviku je maximálně 6 lidí, aby byl výcvik co nejvíc individuální. Policie ČR trénuje najednou i 20 lidí. Krátká zbraň se používá do 6 metrů, při větší vzdálenosti musí být lepší střelec nebo lepší krátká palná zbraň. Dlouhé zbraně jsou na větší vzdálenosti a používá se samopal. Dlouhou zbraň smí používat pouze Policie ČR.

11. Existuje nějaká fyzická zkouška nebo přezkoušení? Jak je náročná? Co zahrnuje?

Ano, po kurzu se získávají certifikáty. Náročná je především z psychického hlediska. Zahrnuje bezpečnou manipulaci se zbraní, poutání, odváděcí techniky a techniky s obrannými prostředky.

12. Zkouška nebo přezkoušení palných zbraní probíhá zároveň nebo zvlášť? Jaké palné zbraně se používají? Jak probíhá zkouška/přezkoušení?

Přezkoušení může probíhat zvlášť i dohromady. Krátká zbraň se používá CZ 75. U zkoušky nebo kurzu si pracovníci donesou vlastní zbraň. Cílem výcvikáře je aby zaměstnanci mohli správně fungovat při výkonu práce.

13. Jaké jsou požadavky, na Vás jako na trenéra? Máte nějaké kurzy, školení nebo speciální výcvik?

Požadavky na výcvikáře jsou především, aby měli pracovníci správnou manipulaci se zbraní a uměli se bránit. Instruktorové kurzy jsou na celý život. Školí se i na pozornost pracovníků při výcviku.“

Výcvikáři, kteří byli k pohovoru osloveni, jsou z bezpečnostních služeb ze Zlínského kraje. Soukromý výcvikář trénuje především zásahovou jednotku. Výcvikář městské policie vede především pořádkovou jednotku.

Soukromá bezpečnostní služba má pravidelný trénink 2x týdně po dobu dvou hodin a jednou za dva měsíce má celodenní trénink, ve kterém trénují koordinaci a zásah. Městská policie má fyzický trénink jednou za dva měsíce po dobu jedné hodiny a půl.

Výcvik u soukromé bezpečnostní služby je rozdělený, především z hlediska fyzických a psychických schopností pracovníka. Městská policie je rozdělena do výcvikových skupin podle pozic. Pořádková jednotka je zařazená do druhé výcvikové skupiny. Výcvik v jednotlivých skupinách se dále nedělí podle pohlaví ani věku.

Na otázku, zda je lepší rozdělený nebo jednotný výcvik, odpověděli trenéři rozdílně. Výcvikář soukromé bezpečnostní služby se domnívá, že je výhodnější rozdělený trénink. Naopak výcvikář městské policie tvrdí, že je lepší jednotný výcvik, pouze doporučuje střídání sparingů.

Výcvikář soukromé bezpečnostní služby si myslí, že se výcvikem nedá připravit na veškeré situace, které mohou nastat. Výcvikář městské policie, připravuje pořádkovou jednotku na situace, které mohou nastat, nebo se s nimi policisté pravidelně potýkají.

Psychika se přímo netrénuje, ale dochází ke zlepšení psychického stavu zaměstnance bezpečnostní služby právě při tréninku. Navíc při výběrovém řízení se vybírají osoby, které jsou psychicky zdatné (např. uchazeč na pozici městské policie píše psychotesty).

Bezpečnostní služby trénují s obrannými prostředky. Soukromá bezpečnostní služba používá obranný sprej a teleskop. Městská policie trénuje navíc s tonfou.

U oslovené soukromé bezpečnostní služby se trénink s palnou zbraní provádí především v létě, jednou za dva týdny. Pořádková jednotka u městské policie má povinné střelby jednou za měsíc.

PKB fyzické a střelecké přezkoušení nemá. Městská policie má přezkoušení jednou za rok.

Z pohovoru s výcvikáři bezpečnostních služeb je zřejmé, že městská policie a soukromá bezpečnostní služba má individuální trénink. PKB, která pohovor absolvovala, má pravidelnější trénink oproti jiným soukromým bezpečnostním službám. Navíc trénink soukromé bezpečnostní služby byl u pozice zásahové jednotky.

6 DOTAZNÍK PROBLEMATIKY BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB

Pomocí dotazníku bylo zjištěno, u jakých pozic bezpečnostních služeb je zapotřebí výcvik. Jak pravidelně probíhá a jaké obranné prostředky a zbraně používají při výcviku. Otázky pro soukromou a státní bezpečnostní službu byly totožné. Počet korespondentů, kteří dotazník vyplnili, byli především z řad zaměstnanců státní bezpečnostní služby.

6.1 Statistika soukromé bezpečnostní služby

Pomocí dotazníku byli osloveni zaměstnanci firem jako je SG3, Moba a Securitas. Jelikož byl dotazník anonymní, tak nemůže být následně dohledáno, které firmy dotazník vyplnili. Zjistit se dá pouze počet korespondentů, kteří dotazník vyplnili a jejich odpovědi.

Pomocí dotazníku bylo zjištěno, že soukromá služba má povinný výcvik pouze u zásahové jednotky, ostatní pozice buď výcvik nemají nebo není povinný. Z dotazníku vyplývá, že při výcviku používají obranné prostředky a zbraně.

Výcvik zásahové jednotky bývá pravidelně 2x týdně a probíhá v tělocvičně. Při tréninku se používají i obranné prostředky. Trénuje se speciálně vyvinutý sebeobraný systém, který byl sestaven pro potřebu dotazované zásahové jednotky. Nepovinný trénink soukromé služby probíhá jednou týdně, cvičí se bojové umění a bojové sporty jako je např. Aikido, Jiu-Jitsu a Kickbox.

Pokud bude výcvik soukromé služby nedostatečný hrozí snížení fyzické kondice a zvýšení rizika fyzického napadení pracovníka PKB, při výkonu práce. Nejčastější hrozba soukromé bezpečnostní služby je fyzické a psychické napadení.

6.2 Statistika státní bezpečnostní služby

Ze statistiky dotazníku vyplývá, že státní služba má povinný výcvik. Trénuje se především sebeobraný systém, poutací a další techniky, které policie potřebuje při výkonu práce.

Výcvik druhé skupiny je jednou za měsíc. Zde radíme policii dopravní, pořádkovou, prvosledovou, psůvody a hipologii. Trénuje se policejní sebeobraný systém nebo Judo. Při tréninku se používá výzbroj jako je např. obušek, teleskopický obušek, pouta, obranný sprej a taser. Střelby jsou povinné 6 – 8x za rok.

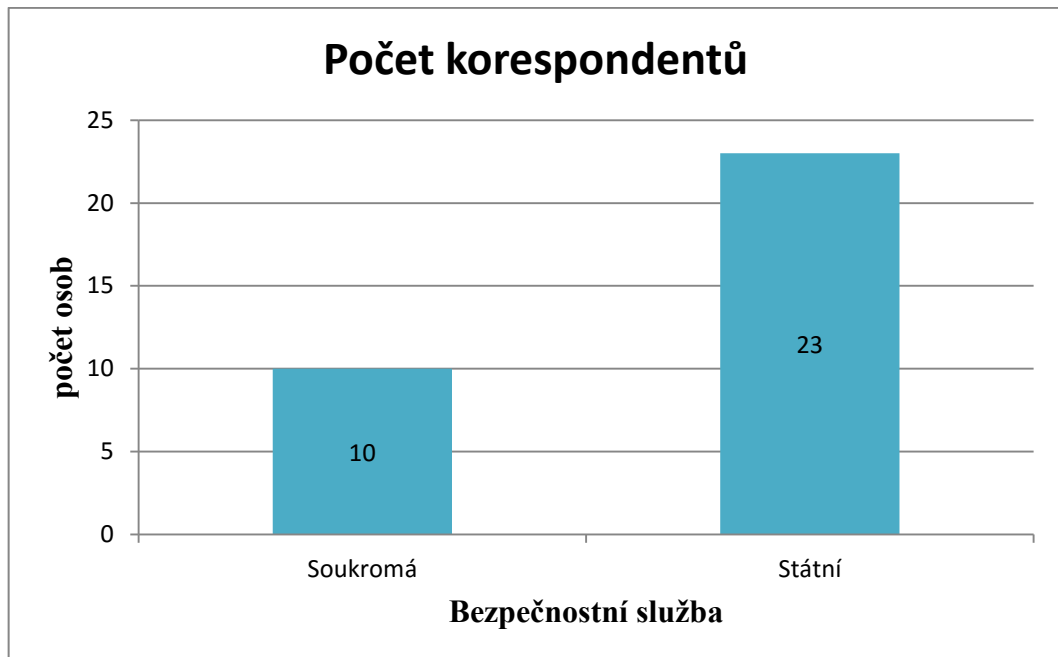
Výcvik třetí skupiny, kde patří specialisté, kriminalisté a technici je pouze 4x ročně. Trénují se především poutací a odváděcí techniky. Třetí skupina má střelby povinné a probíhají 4x za rok, ale nabízí i možnost pravidelnějšího střelení.

Z dotazníku je patrné, že mezi nejobvyklejší rizika patří fyzické a psychické napadení pracovníka státní bezpečnostní služby. Dotazovaní dále uvedli, že výcvik s palnou zbraní není dostatečný především u třetí výcvikové skupiny.

Většina dotazovaných se domnívá, že by bylo vhodné zavést pravidelný a intenzivnější výcvik, fyzický i střelecký nepovažují za dostatečný. Dostatečný výcvik má pouze první výcviková skupina, do které patří především zásahová jednotka. Prvosledová hlídka má lepší vybavení oproti pořádkové jednotce, ale stále patří do druhé výcvikové skupiny, tudíž mají stejný výcvik.

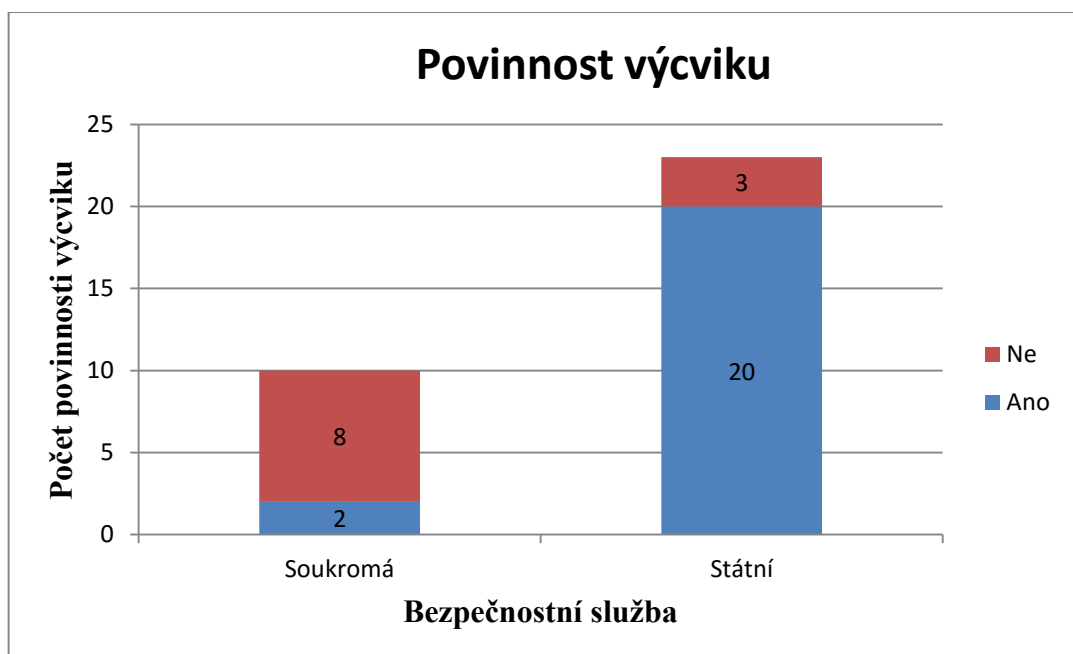
Nejhorší situace, ve které se může zaměstnanec státní služby ocitnout je aktivní střelec, zvládnutí davu a psychické selhání. Nejlepší výcvik má pouze zásahová jednotka, která trénuje pravidelně a připravuje se na veškeré situace, které mohou nastat.

Ze statistiky vyplývá, že nejlepší výcvik má první výcviková skupina, tedy zásahová jednotka u dotázaných bezpečnostních služeb. Ostatní pozice u bezpečnostní služby nemají tak pravidelný, nebo dokonce žádný výcvik. Výcvik se dělí především podle pozice. Jediné omezení z hlediska pohlaví a věku je především u zásahových jednotek bezpečnostní služby. U PKB byli dotazovaní s výcvikem spokojeni, oproti státní bezpečnostní službě, kde se většina respondentů domnívá, že je výcvik nedostatečný. Bylo by vhodné zavést častější tréninky a střelby. Nejhorší riziko, které může nastat u bezpečnostní služby, je především psychické selhání nebo napadení.

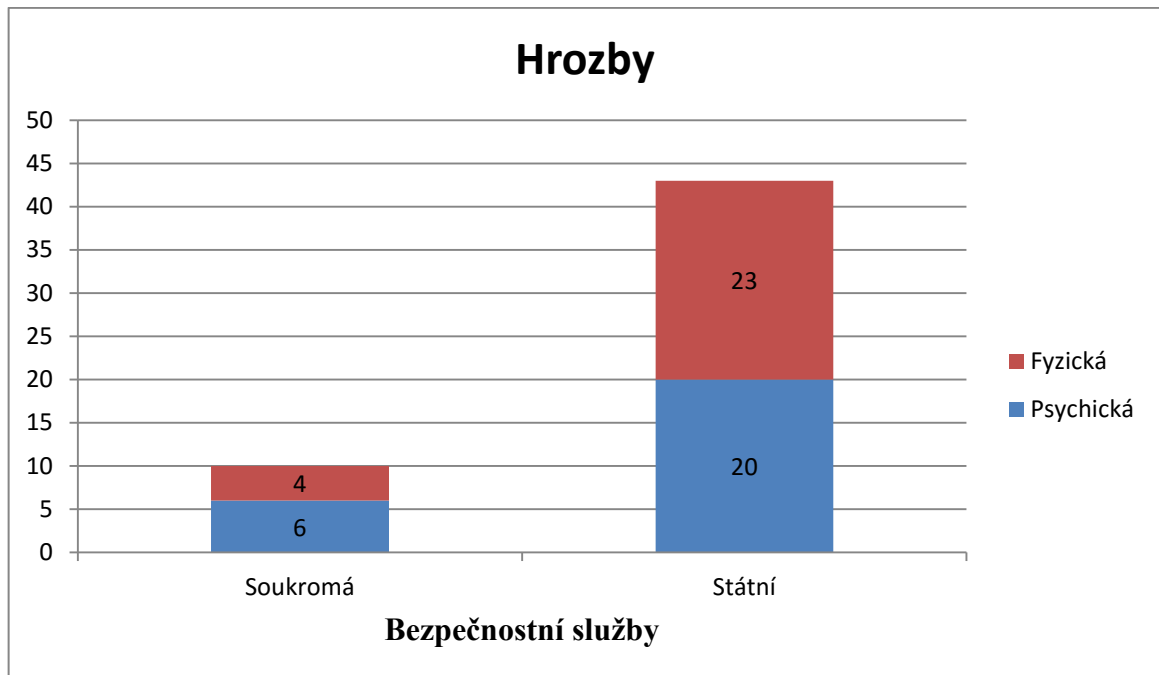
Graf 1. Počet korespondentů

Z Grafu 1. je zřejmé, že dotazník vyplnilo 10 pracovníků soukromé bezpečnostní služby a 23 zaměstnanců státní bezpečnostní služby.

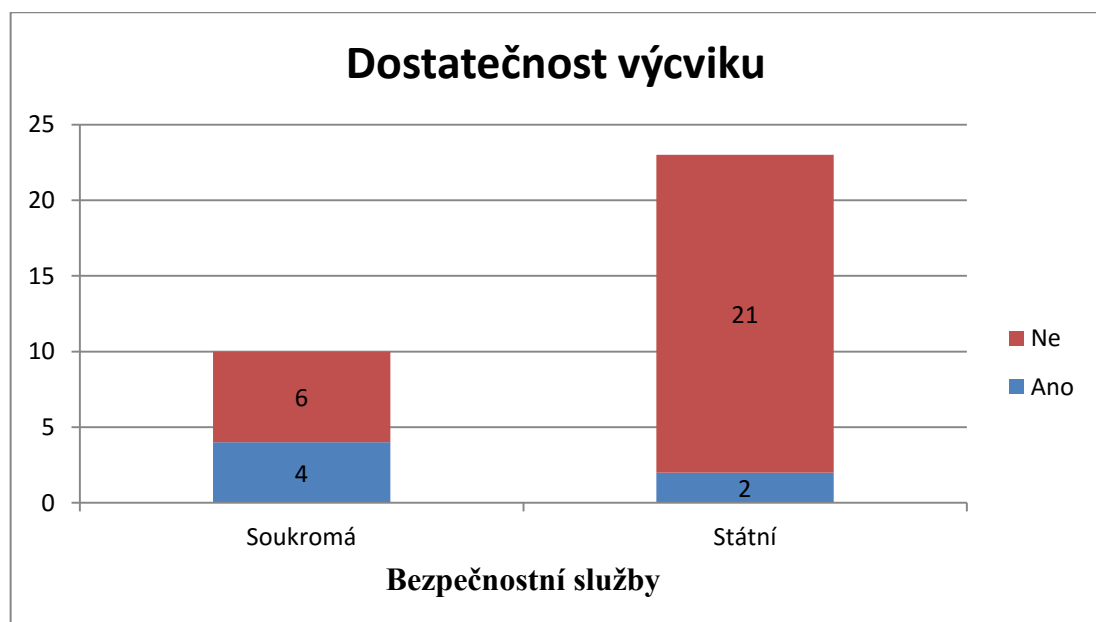
Graf 2. Povinnost výcviku bezpečnostní služby

Graf 2. znázorňuje povinnost výcviku jednotlivých bezpečnostních služeb. Evidentně vyšší podíl povinnosti výcviku má státní bezpečnostní služba.

Graf 3. Hrozby u bezpečnostních služeb

Hrozby u soukromé bezpečnostní služby jsou především psychického rázu, oproti tomu respondenti ze státní bezpečnostní služby uvedli vyšší pravděpodobnost fyzické hrozby, jak ukazuje Graf 3.

Graf 4. Dostatečnost výcviku bezpečnostních služeb

Z Grafu 4. je evidentní, že výcvik u bezpečnostních služeb hodnotili dotazovaní za nedostatečný. Daleko vyšší nespokojenost s výcvikem uvedli pracovníci státní bezpečnostní služby.

7 KOMPARACE VÝCVIKU BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB

Komparace výcviku profesní obrany soukromé a státní bezpečnostní služby je zhotovena na základě analýzy z pohovorů a dotazníku. Slouží především k přehlednější orientaci v dané problematice a ukáže na rozdíly ve výcviku. Dále se porovnává výzbroj a výstroj bezpečnostních služeb.

Tab. 2. Komparační tabulka

Pozice	Výcvik	Tréninky	Střelby	Výzbroj výstroj	Hrozba	Přezkoušení
Soukromá:						
Zásahová jednotka	Ano	2x týdně	1x za 2 týdny	Ano	Fyzická i psychická	Ne
Přepravce	Ano	-	-	Ano	Fyzická i psychická	Ne
Operační důstojník	Ne	-	-	Ne	Psychická	Ne
Vrátný	Ne	-	-	Podle požadavků	Fyzická i psychická	Ne
Detektiv	Ne	-	-	Podle požadavků	Fyzická i psychická	Ne
Strážný	Ne	-	-	Podle požadavků	Fyzická i psychická	Ne
Státní:						
Zásahová jednotka	Ano	2 – 3x týdně	1x za 2 týdny	Ano	Fyzická i psychická	Ano
Prvosledová	Ano	1x za měsíc	8x za rok	Ano	Fyzická i psychická	Ano
Pořádková	Ano	1x za měsíc	8x za rok	Ano	Fyzická i psychická	Ano
Kriminalisté	Ano	4x za rok	6 – 8x za rok	Ano	Fyzická i psychická	Ano
Vrchní rada	Nepovinný	-	1x za rok	Ano	Psychická	Ano

Z komparační tabulky je patrné rozdělení na soukromou a státní službu, dále se pak dělí podle pozic. U každé pozice jsou rozepsány jednotlivé požadavky na výcvik.

Oslovená soukromá bezpečnostní služba nemá stanovené požadavky a vše určuje zaměstnavatel. Stává se, že jiná soukromá bezpečnostní služba má zcela jiné požadavky na své pracovníky.

Z rozhovoru s výcvikářem soukromé bezpečnostní služby je patrné, že má povinný výcvik pouze zásahová jednotka. Ostatní pozice výcvik nemají nebo není povinný. Pravidelnost tréninku zásahové jednotky je 2x týdně a trvá přibližně dvě hodiny. Trénuje se především speciálně vyvinutý sebeobránný systém pro účely zásahové jednotky. Dále zaměstnavatel určuje střelby a oslovená soukromá bezpečnostní služba je má konkrétně 1x za dva týdny. Výzbroj a výstroj zásahové jednotky je definuje zaměstnavatel. Patří do ní teleskopický obušek, obranný sprej, krátká palná zbraň, taktické rukavice, speciální kombinéza a taktická vesta. Hrozba u zásahové jednotky je fyzická i psychická. Přezkoušení záleží na zaměstnavateli, dotazovaná soukromá služba měla roční přezkoušení, ale upustila od něj.

Z dotazníku vyplývá, že ostatní pozice u PKB nemají výcvik, ani povinné střelby. Výzbroj a výstroj určuje zaměstnavatel, nebo si výzbroj a výstroj vybírá zaměstnanec tak, aby byla přiměřena k výkonu povolání. Hrozba se odvíjí podle kontaktu s útočníky, může nastat fyzické a psychické napadení jakékoliv pozice. Roční přezkoušení ostatních pozic u PKB není.

Státní bezpečnostní služba je rozdělena do čtyř výcvikových skupin a každá skupina má jiné požadavky. První výcviková skupina má nejintenzivnější výcvik ze všech skupin. Do této skupiny patří především zásahová jednotka, která má pravidelný fyzický i střelecký výcvik. Výzbroj a výstroj zásahové jednotky je nejrozšířenější ze všech pozic. Zahrnuje kompletní taktické vybavení, balistickou vestu, přilbu, štít, krátkou a dlouhou palnou zbraň, teleskopický obušek, tonfu, vysílačku, taser, pouta a služební psy. Riziko hrozby je u zásahové jednotky jedno z nejvyšších, hrozí především fyzické napadení, dokonce úmrtí pracovníka státní bezpečnostní služby.

Prvosledová a pořádková jednotka, patří do stejné výcvikové skupiny a tou je skupina druhá. Liší se pouze ve výzbroji a výstroji. Prvosledová jednotka má navíc v trezoru ve vozidle uloženou dlouhou palnou zbraň, štít a taser. Hrozba je o trochu vyšší než u pořádkové jednotky, protože jsou jako první přivoláni na místo, kde došlo k vloupání nebo střelbě. Přezkoušení druhé výcvikové skupiny je jednou za rok, kdy se testují fyzické a střelecké dovednosti a píše se test, který zahrnuje právní problematiku.

Kriminalisté patří do třetí výcvikové skupiny, jejich trénink je pouze 4x za rok a střelby jsou 6x za rok. Výzbroj a výstroj kriminalistů obsahuje především krátkou palnou zbraň a pouta. Hrozba je fyzická i psychická, protože jsou velice často v kontaktu s lidmi. Riziko napadení nebo selhání, při postupu poutání je vysoké, z důvodu nedostatečně pravidelného tréninku. Riziko psychického selhání může být podstatně vyšší než fyzické nedostatky. Přezkoušení probíhá stejně jako u ostatních výcvikových skupin 1x za rok.

Výcvik čtvrté skupiny, do které patří vrchní rada, není povinný. Střelby jsou povinné jednou za rok. Výzbroj a výstroj se skládá především z předepsané uniformy a krátké palné zbraně. Výstroj vrchního rady obsahuje i balistickou vestu, kterou používá v případě rizikového transportu. Hrozba hrozí především psychická a přezkoušení čtvrté skupiny je obvykle jednou za rok.

Státní bezpečnostní služba musí mít speciální výcvikové kurzy na veškeré vybavení, které používá. Kurzy zahrnují především bezpečnou manipulaci s prostředky a následné použití. Tyto kurzy trvají okolo 8 hodin, školí se i teoretická část, která zahrnuje právní problematiku a následně se trénuje technika samotná. Na konci kurzu obdrží certifikát, který je platný do konce života a není zapotřebí jeho přezkoušení.

Z jednotlivých pohovorů a dotazníku byla sestavena komparační tabulka, která se zabývala problematikou výcviku profesní obrany soukromé a státní bezpečnostní služby. Přehledně nám ukázala rozdíly ve výcviku a porovnávala výzbroj a výstroj bezpečnostních služeb.

7.1 Pozitiva a negativa

Závěrem chci vyjádřit svůj osobní názor na pozitivní a negativní znaky u bezpečnostních služeb, které jsem rozdělila na soukromé a státní bezpečnostní služby.

7.1.1 Pozitiva a negativa soukromé bezpečnostní služby

Pozitiva soukromé bezpečnostní služby jsou především v pravidelnosti tréninku, i když trénink není povinný. Trénuje se především speciální sebeobránný systém, intenzivně po menších skupinkách. K pozitivům patří i trénink s obrannými prostředky a v oblečení, které nosí ve službě. U výcviku záleží na požadavcích zaměstnavatele, ale pracovníci dělají tuto práci především, protože je baví bojové umění, sport nebo systém a v případě nepovinného tréninku jsou víc zapálení do cvičení oproti státní bezpečnostní službě. Výše platu u PKB se liší, proto se nedá říct, zda je plat k riziku ohrožení pracovníka přiměřený.

Za pozitivum se dá považovat pravidelná střelba, kterou má pouze soukromá bezpečnostní služba ve Zlínském kraji jako jediná z celé České republiky.

Mezi negativa PKB patří především požadavky na výcvik. Většina soukromých bezpečnostních služeb nemá výcvik a to považují za nejzávažnější problém. Na pozice vrátneho a hlídače se hlásí především starší osoby a k výkonu práce není zapotřebí mít výcvik. Přpravci peněz a cenností mají povinný výcvik, ale stále dochází k častým útokům na přepravce, tudíž je výcvik u této pozice velice nedostatečný. Výcvik pracovníků soukromé bezpečnostní služby se trénuje především v tělocvičně. Neznámý terén může zapříčinit chybu z psychického hlediska, jako je stres z neznámého prostředí.

7.1.2 Pozitiva a negativa státní bezpečnostní služby

Pozitiva státní bezpečnostní služby jsou v rozdělení do výcvikových skupin a každá skupina má přesné požadavky na jednotlivé pozice. Dále mezi pozitivum patří i roční přezkoušení, kde se ověří fyzické a střelecké dovednosti a také teoretické znalosti právní problematiky. Výzbroj a výstroj je pozitivní především u zásahových jednotek a kurzy k manipulaci s obrannými prostředky, které používají při výkonu povolání.

Negativní na státní bezpečnostní službě je právě pravidelnost tréninku u rozdělených pozic. Kromě první výcvikové skupiny jsou pro ostatní skupiny tréninky fyzické i střelecké nedostatečné. Dále je negativní i fakt nízkého platu, ten má za následek nechuť při výcviku a následně ve výkonu povolání dochází k chybám. Riziko hrozby u pořádkové a prvosledové jednotky je vysoké a jejich výcvik není dostačující. Vybavení je sice rozsáhlé, ale potřebovalo by vyměnit za novější typy. Bohužel je vybavení finančně velice náročné, proto výměna výzbroje a výstroje postupuje pomalu.

Policie ČR má střelecký výcvik s velkým počtem osob, proto může docházet k přehlédnutí pracovníka, který má špatnou techniku a to může zapříčinit i následné selhání ve výkonu povolání. Na rozdíl tomu, městská policie trénuje po menších skupinkách a v případě nedostatečného vybavení dochází k výměně rychleji než v případě policie ČR.

Bezpečnostní služba má spoustu pozitivních a negativních znaků. Soukromá bezpečnostní služba nemá přesně definovaný výcvik na rozdíl od státní bezpečnostní služby, ale jejich nepovinný výcvik je intenzivnější. Státní služba má lepe definovanou právní problematiku, která se přezkouší jednou za rok i s fyzickými a střeleckými dovednostmi.

ZÁVĚR

Bakalářská práce pojednává o výcviku profesní obrany soukromých a státních bezpečnostních služeb, tyto služby se dennodenně potýkají především s fyzickou hrozbou. Proto je výcvik bezpečnostní služby nepostradatelný a neměl by se brát na lehkou váhu.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena na právní problematiku. Především jsem se věnovala rozdílu mezi krajní nouzí a nutnou obranou, dále byla rozebrána i právní část z hlediska zadržení osoby podezřelé. Soukromá bezpečnostní služba dodržuje trestní zákoník a trestní řád. Státní bezpečnostní služba se řídí předpisem č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky a předpisem č. 553/1991 Sb., zákon České národní rady o obecní policii. Dále se v teoretické části věnuji jednotlivě výcviku profesní obrany u soukromé a státní bezpečnostní služby. Zaměstnavatel rozhoduje o povinném výcviku u jednotlivých pozic soukromé bezpečnostní služby. Státní bezpečnostní služba má výcvik povinný, kromě čtvrté výcvikové skupiny, ta výcvik nemá, ale musí splnit roční přezkoušení. Hrozby, které hrozí na pozici zásahovým, pořádkovým a prvosledovým jednotkám je nespočetné množství. Pomocí analýzy jsem zjistila, že největší hrozbou je fyzický a psychický útok. Na základě pohovoru a dotazníku bylo zjištěno, že se bezpečnostní služba nejčastěji potýká s agresivním jedincem, který jedná protiprávně z důvodu popuzení nebo vlivem omamných a psychotropních látek. V poslední řadě jsem se věnovala rozdělení výzbroje a výstroje. Následně jsem popsala jednotlivé funkce donucovacích prostředků a zařadila je do příslušné bezpečnostní služby.

Praktická část je zaměřena na samotnou analýzu výcviku bezpečnostní služby. Analýza je formou pohovoru s výcvikáři soukromé a státní bezpečnostní služby, a také pomocí online dotazníku. Veškeré informace získané z pohovoru a dotazníku jsou přehledně přepsány v komparační tabulce. Z Tabulky 2 je patrné jak pravidelný výcvik má soukromá a státní bezpečnostní služba, zda jsou následně přezkoušeny z fyzických a střeleckých dovedností. Soukromá bezpečnostní služba má výcvik nepovinný, vše záleží na zaměstnavateli a lze to považovat za negativní znak. Státní bezpečnostní služba má dobré vybavení a výcvik pouze u zásahové jednotky. Ostatní pozice výcvik mají, ale není dostatečný a dochází k vážným chybám ze strany pracovníků státní bezpečnostní služby.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Trestní zákoník. *Zákony centrum* [online]. 2009 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik>
- [2] LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management I*. Zlín: VeR-BuM, 2011. ISBN 978-80-87500-05-7.
- [3] Trestní řád. *Zákony centrum* [online]. 2009 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-rad>
- [4] LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. Zlín: VeR-BuM, 2012. ISBN 978-80-87500-19-4.
- [5] EPS - Obranné prostředky pro skutečné profesionály. *Euro security products* [online]. 2016 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.euro-security.info/cs/>
- [6] Hodonský - neprůstřelné vesty. *Rucksak* [online]. 2011 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.rucksack.cz/vesty-n.htm>
- [7] Oddělení služební kynologie. *Policie České republiky* [online]. 2009 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-clanky-oddeleni-sluzebni-kynologie.aspx>
- [8] Zákon o Policii ČR. *Zákony pro lidi* [online]. 2008 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- [9] Taser X26C Black with Laser. *Sgucusa* [online]. 2011 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://sgcusa.com/personal-protection/taser/taser-x26c-black-with-laser.html>
- [10] Tonfa truncheon police type. *Jr international* [online]. 2005 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: https://jr-international.fr/tonfa-truncheon-police-type-%C3%B830x590mm_MAT_itm_english.html
- [11] Občanský zákoník nový. *Zákony centrum* [online]. 2012 [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy>
- [12] Zákon o obecní policii. *Zákon pro lidi* [online]. 1991 [cit. 2016-05-28]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
- [13] H&K MP5 – zbraň speciálních jednotek. *Válečná videa* [online]. 2011 [cit. 2016-05-29]. Dostupné z: <http://www.valecnavidea.cz/2011/04/hk-mp5-zbran-specialnich-jednotek/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

PKB průmysl komerční bezpečnosti

apod. a podobně

např. například

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. <i>Obušek 1 bez krytu, obušek 2 s krytem [5]</i>	20
Obr. 2. <i>Teleskopický obušek</i>	21
Obr. 3. <i>Kompaktní teleskopický obušek [5]</i>	22
Obr. 4. <i>Kubotan se šňůrkou na prsty [5]</i>	22
Obr. 5. <i>Taktické pero [5]</i>	23
Obr. 6. <i>Elektrický paralyzér [5]</i>	23
Obr. 7. <i>Obranný sprej kombinovaný se svítilnou</i>	24
Obr. 8. <i>Tonfa [5]</i>	25
Obr. 9. <i>Typy tonf [5]</i>	25
Obr. 10. <i>Taser [9]</i>	26
Obr. 11. <i>Krátká palná zbraň</i>	27
Obr. 12. <i>Dlouhá zbraň, samopal MP5 [13]</i>	28
Obr. 13. <i>Štíty [5]</i>	28
Obr. 14. <i>Kovová pouta</i>	31
Obr. 15. <i>Taktické vybavení</i>	32

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. <i>Počet korespondentů</i>	41
Graf 2. <i>Povinnost výcviku bezpečnostní služby</i>	41
Graf 3. <i>Hrozby u bezpečnostních služeb</i>	42
Graf 4. <i>Dostatečnost výcviku bezpečnostních služeb</i>	42

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. <i>Výcvik soukromých služeb</i>	15
Tab. 2. <i>Komparační tabulka</i>	43

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Pohovor

Příloha P II: Dotazník

PŘÍLOHA P I: POHOVOR

1. Trénujete soukromou nebo státní službu?
2. Jaký okres nebo kraj? Jaké pozice?
3. Jak často probíhá výcvik? Jak dlouho trvá 1 trénink?
4. Je výcvik pro každého stejný?
5. Pokud Ano/Ne domníváte se, že je lepší mít jednotný/rozdělený trénink
6. Je výcvik fyzicky náročný? Zvládne ho i osoba s nulovou fyzičkou?
7. Myslíte si, že se dá výcvikem připravit na všechny situace? Které situace máte vytipované jako hlavní a na ty se připravujete hlavně?
8. Trénuje se i psychika? Proč Ano/Ne?
9. Učíte se s obrannými prostředky? Pokud Ano jaké? Pokud Ne proč?
10. Vedete i trénink s palnými zbraněmi?
11. Existuje nějaká fyzická zkouška nebo přezkoušení? Jak je náročná? Co zahrnuje?
12. Zkouška nebo přezkoušení palných zbraní probíhá zároveň nebo zvlášť? Jaké palné zbraně se používají? Jak probíhá zkouška/přezkoušení?
13. Jaké jsou požadavky, na Vás jako na trenéra? Máte nějaké kurzy, školení nebo speciální výcvik?

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

dotazník slouží k získání informací k mé bakalářské práci. Téma bakalářské práce je Porovnání výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb. Cílem dotazníku je porovnat výcvik soukromé a státní služby. Zjistit, jestli je výcvik profesní obrany dostatečný.

Dotazník Vám zabere jen pár minut.

Děkuji Klára Tomešová

Porovnání výcviku profesní obrany u soukromých a státních služeb

1. Vyberte službu, ve které pracujete:
 - a. Soukromá služba
 - b. Státní služba
2. Jaká je Vaše pozice?
 - a.
3. Máte povinný výcvik?
 - a. Ano
 - b. Ne
 - c. nevím
4. Kolikrát týdně probíhá výcvik (sebeobrany, bojového umění apod.)?
 - a. Jednou měsíčně
 - b. Jednou týdně
 - c. Dvakrát týdně
 - d. Třikrát týdně
 - e. Více než třikrát týdně
 - f. nemáme výcvik
5. Jaké bojové umění, sport nebo systém využíváte při výcviku?
 - a. Karate
 - b. Judo
 - c. Aikido
 - d. Jiu-Jitsu
 - e. Jiné (napsat)
6. Je výcvik pro všechny stejný? Dělí se podle pohlaví nebo pozice?
 - a. Ano – podle pohlaví
 - b. Ano – podle pozice
 - c. Ne (Proč?)
7. Používáte při výcviku obranné prostředky?
 - a. Ano (Jaké? Např.: tonfa, nůž, teleskopický obušek, obranný sprej apod.)
 - b. Ne
8. Máte povinné střelby?

- a. Ano (kolikrát za týden, měsíc a rok?)
 - b. Ne
9. Jaké mohou podle Vás nastat rizika, pokud je výcvik nedostatečný?
- a. Snížení fyzické kondice
 - b. Zvýšení rizika fyzického napadení
 - c. Nemám povinný výcvik
 - d. Jiné (napsat jaké)
10. S jakou hrozbou se nejčastěji setkáváte?
- a. Fyzické napadení
 - b. Psychické napadení (nadávky, urážky apod.)
 - c. Fyzické i psychické napadení
 - d. Nehrozí mi žádná hrozba
 - e. Jiné (napiše)
11. Myslíte si, že by bylo vhodné zavést přísnější trénink?
12. Myslíte si, že je výcvik dostatečný?
13. Jaká byla nejhorší situace, na kterou jste nebyli dostatečně připraveni (výcvikem)?